ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/212
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް (ދިވެހި ދައުލަތް)
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ހ.ކުއްގަވައްމާގެ، މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަޒީފާއާބެހޭ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 19 ޛުލްޤަޢިދާ 1444 / 8 ޖޫން 2023

ހައިކޯޓުގައި ފަސްޚުއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

17 ޛުލްޤަޢިދާ 1442
07 ޖޫލައި 2021

<u>އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:</u>

- ނަންބަރު: 48/Cv-C/2020 ފަސްޚުއްޔާ
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: އިދާރީ ފިޔަވަޅުތަކާ ބެހޭ ދައުވާ (ވަޒީފާއާބެހޭ)
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 07 ޖަނަވަރީ 2020
- ނިމުނު ތާރީޚް: 20 މޭ 2021

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެފެއާޒް (ދިވެހި ދައުލަތް)
ފަރާތުން ވަކީލު:
ޖުމައިނާ އިބްރާހީމް

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް
މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ހ.ކުއްލަވަރިމާގެ، މާލެ

މަދަނީ- ވަޒީފާއާބެހޭ- މައްސޫލު އަދުލުވެރިކަން ހާޞިލުވުން- އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ހާޞިލުނުވުން- ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން އަންގާފައިނުވުން- ބަދަލު ނަގައިދިނުން- ބަދަލުގެ މިންވަރު ކަނޑައެޅުން

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދުގެ ރައުޔު، (މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް އަދި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް (ދިވެހި ދައުލަތް) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލި ދަޢުވާއެވެ. މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތަކީ މާލެ، ހ.ކުއްޔަވަރުމާގެ، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް (ދިވެހި ކާޑު ނަންބަރު: A096726) އެވެ.

2. މި މައްސަލާ ގުޅިގެން 28 ފެބުރުއަރީ 2023 ތާރީޚުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީސް ބޭއްވުމަށް ކަނޑައަޅައި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމަށް އަންގާ ފޮނުވުން ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް ރައްދުކުރިނަމަވެސް މަޤްބޫލު ސަބަބަކާ ނުލައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެފައިނުވާތީ ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދުގައިވާގޮތުގެ މަތިން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ޖަބުރުން ކޯޓަށް 14 މާރިޗު 2023 އަށް މައްސަލަ ތަޢުލީޤުކުރެވުނެވެ. ނަމަވެސް އެ ތާރީޚުގައިވެސް ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު ރައްދުކޮށް، މަޤްބޫލު ސަބަބަކާނުލައި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ހާޒިރުވެފައިނުވާތީ، މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ހިންގާފައިވަނީ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ޣައިރު ހާޒިރުގައެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްބިމަށް

3. މާލެ، ހ. ކުއްޔަވަރުމާގެ، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަކީ 24 އޮކްޓޫބަރު 2001 ތާރީޚުން ފެށިގެން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފުލުސް ޕޮލިސް ކޯޕްރަލް ސްޓާފް ސާޖަން އިންސްޕެކްޓަރެއްގެ މަޤާމުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން އައި ފަރާތެކެވެ.

4. މި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދަނިކޮށް ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވާތީ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވެއެވެ.

5. އެފަދައިން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ވަޒީފާ ރުޖޫޢުކޮށްދިނުމަށާއި މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ނަގައިދިނުމަށް އެދި މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ

6. އެ މައްސަލައަކީ 09 ފެބްރުއަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ޑިއުޓީގައި ހުރި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން ހުރިކަމަށްބުނެ، ފުލުހުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ހައްޔަރުކޮށް ފުލުހުންގެ އިދާރާއަށް ގެންގޮސް ކުޑަކަމުދާ [illegible] ކަމަށްބުނެ، ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއިން، 11 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ވަކިކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އެފަދައިން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ލިބިދޭ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުން މަހްރޫމުކޮށް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައިގައި އަމިއްލަ ދިފާޢުވާކަށް ދޫކޮށް އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ނުދީ އަދި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް ތަޙުޤީޤުނުކޮށް ކަމަށާއި، އެ ނިންމުމަކީ އިންސާފުވެރި ނިންމުމެއްކަމަށް ބެލެވެންނެތީ، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދީ، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް އެއްވެސް ބާވަތެއްގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމަށް ނުބެލުމަށާއި، އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢުކުރަންދިނުމަށާއި، ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރުން ފަށާ ހަމައަށް އެ ވަޒީފާގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ އެހެނިހެން އިނާޔަތްތަކާއި އުޖޫރަތާ ދެއްކުމަށް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްއަށް ދަޢުވާކޮށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައެވެ.

7. އެ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގައެވެ. އަދި އެންނަނިވި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މައްސަލައިގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބު

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޙީދާއިން ވަކިކުރުމުގައި މަސްއޫލު އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށްފައިވީނަމަވެސް އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބެލެވުމުގެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް

"ދަންނަވާ، އިސްލާމިކް ބޭންކްތަކާއި، ފަހަރަ ހުރުމުން ނުކުތާތަކާއި ހުރަހެއްޖެހިފައިވާ ތިޢުންނަތަކާއި، ކަމާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، ދަޢުވާލިބޭ، ހ.ކުއްޔަށްދޭމާލީގެ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، މުދީރެއްކަމުން ޒިމާން ސާރވިސްގައި އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ފުރިހަމައަށް ޤާއިމުކުރުމުއްސުރެ ކަމުގައި ވިސްނަވާފައި މަސްއޫލު އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށް ދެކޮޅަށްވާ ސަބަބުތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށްފަހު ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާތީ،

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް ޒިމާން ސާރވިސްގައި އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާ އަނބުރާ އިޢާދަކުރަންޖެހޭ ތަނުގައި ނެތުމާއެކު، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ފުރިހަމައަށް ޤާއިމުކުރުމުއްސުރެ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް ވަކިވާއިރު ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދުލުވެރި ބަދަލެއްގެ ގޮތުގައި 06 (ހަޔެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާ ޖުމްލަ 126,934.8ރ. (އެއްލައްކަ ސައްބީސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރު ރުފިޔާ އަށްޑިހަ ލާރި) މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް ދޫކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅައި، މި ފައިސާ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް ދިނުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅައި، މި ފައިސާ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުން 20 މެއި 2021 އިން ފެށިގެން 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި

ހަވާލު ކުރުމަށް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެފްއާރޑްގެ މަސްލަހަތާއި، ދިވެހި ދައުލަތުގެ މަސްލަހަތު އަންގައި ބުނެފ

ކޯޓުން ޖެހެއެވެ"

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ގަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް އެފްއާރޑް (ދިވެހި ދައުލަތް) ގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 02 (ދެ) ނުކުތާ ހުށަހަޅުއްވައެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ:** އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާތީ، ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާ ޖުމްލަ، 126,934/80ރ. (އެއްލައްކަ ސައްބީސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރު ރުފިޔާ އަށްޑިހަލާރި)[1] ނަގައިދިނުމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ގަޟިއްޔާގައި ބުނެވިފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް މަތީ މަޙްކަމާގެ ޤާޟީކަން ނިންމުންތަކަށް ޢަމަލުކުރަން މަޙްކަމާގެ ޤާޟީކަން ތަބާވުން ލާޒިމުކަމާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހަމައެކަނި އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފުވުމުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ފަރާތްތަކަށް ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ގަޟިއްޔާއާއި ނަންބަރު 2019/SC-A/17 ގަޟިއްޔާ އަދި ނަންބަރު 2014/SC-A/27,30 ގަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ޙާލަތު އެފަރާތާ

[1] ޖުމުލަގައި ލިޔެފައިވާ ގޮތަށް ނަކަލުކޮށްފައި

ހަވާލުކޮށްފައިނުވާތީ، އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކަށް ޤާއިމުނުކުރެވޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/13 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި ޚިލާފަށް، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުއްޖަތި ޤަރީނާއަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކޮށްކަން އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ހުކުމް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރުހާނެއް، ޝަރީޢަތުން ހުކުމް ވަޒަންކުރުމުގައި ހުއްޓަން ބަރަދަން ދިނުމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބެލެން ފުރަގަހަކު ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާ

10. އިސްތިއުނާފަށް ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މުޖުމަލު އިބްތިދާއީ އަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން ޖިނާއީ އަންގާ ހަވާލުކުރުމަށް ގުޅިގެން ފޮނުވި ނަމާއި ފައިލުވާކަމަށެވެ. އަދި އެފަދައިން ގުޅިކަން އެނގޭނެ ތަފާސް ނަމޫނާ ގޮތް ތަކެތި ބަލާބަލާ ޖާސޫސްކޮށް ހެދިބަސް ނަގައިދިނުމަކަށް އެކުލެވޭ ދެ ފުރަބަތް ދިނުމަކާނުލައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަމަށެވެ. އެހެނަސް ވަކިފައިން ވަކިކުރިކަން އަންގާ ޖިނާއީ ހަވާލުކުރުމަކަށް މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަން އެނގޭ އަދި ޗެކްލިސްޓުތަކުގެ ކޮމިޓީގެ ނިންމުން މުޖުއްމަލު އިބްތިދާއީ އަންގާ އެ ޖިނާއީގައި ސާއިކޮށްފައިވާތީ، އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޤާއިމުކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމަށެވެ. އަދި ވަކިފައިން ވަކިކުރި ޖިނާއީގައި އިސްތިސްނާއީ ތަރީޤާ ޖިނާއިފައިވާ ޖިނާއީގެ ކުރަކަން ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ދަށު ކޯޓުން އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޤާއިމުނުކުރާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުކުމް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ނުވާ ކަމަށެވެ. އަދި ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގައި ދަށު ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ ޤަޟިއްޔާއާއި މައްސަލައާ އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކާއި އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކުން ޤާއިމުކޮށްފައިވާތީ ބަދަލު ނަގައިދިނުން މައްސަލައެއް ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި މައްސަލައާ އިޖުރާއީ ޤަވާޢިދުތަކުން

ޤާއިމްވެފައިވާ ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭނީ މިފަދަ މައްސަލަތަކަށް ކަމަށެވެ. އަދި ބަދަލު ނަގައިދޭން ކަނޑައަޅާނަމަ ނަގައިދޭންޖެހޭނީ ކުޑަ ބަދަލެއްކަން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މައްސަލަތަކުން އެނގޭ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި އެދޭގޮތަށް ދަށުކޯޓުން އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައާއި ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާބައި ބާޠިލްކޮށްދިނުން ކަމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ކަންކަން

11. ސިވިލް ކޯޓުން ވަނީ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައެވެ. ނަމަވެސް އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްވެފައިނުވާކަމަށާއި އެހެންކަމުން ބަދަލެއްގެ ގޮތުގައި 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާ ޖުމްލަ، 126,934.08ރ. (އެއްލައްކަ ސައްބީސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރު ރުފިޔާ އަށް ލާރި) ނަގައިދިނުމަށް ޙުކުމް ކޮށްފައެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާފައި ވަނީ އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްވެފައިނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށާއި ބަދަލު ނަގައިދީފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ ހަމައެކަނި އެކަމުގެ މައްޗަށެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ގޮތް ކަނޑައަޅަންޖެހެނީ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ފުލުހުންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކުރުމުގެ ގޮތާއި ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ރަނގަޅަށްތޯއެވެ. އެހެންކަމުން އެންމެ ފުރަތަމަ އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަމާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ހަމަތަކަށް ބަލާލާނަމެވެ.

ފުލުހުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ޤާއިމްކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަމާ ގުޅޭ ހަމަތައް

12. މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކުރަންޖެހޭ ކަމާއި، އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަމަކީ މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ އިޖުރާއަތަކީ ޢަދުލުވެރި

އިޖުރާއަތަކަށްވުރެސް ކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަންކްޝަންސް ބެރުވޮލް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަންޖަލީން ޑޮރީ ނާޒިމް މައްސަލައިގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.[2]

13. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު މައްސަލައިގައި[3] ފަރުދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގާއިމުވެފައިވާކަމަށް ބުނާން މިންގަނޑު ތަޠްބީޤު ކޮންޑިޝަންތަކުން، ފަރުދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގާއިމުވެފައިވާކަމަށް ބެލެވޭނީ އަސާސީ ކުރެވުން، އެ ފަރުދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނާ ނުވަތަ ގަވާއިދާ ނުވަތަ ކޯޑު އޮފް ކޮންޑަކްޓާ ނުވަތަ ފަރުދުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތަކާއި ނުވަތަ އުސޫލަކާ ޚިލާފުވެއްޖެކަމަށް ފެންނަ ސަބަބުތައް (އެއިރަކު ދެވޭން ކުށުގެ ތަފްސީލާއެކު) އެ ފަރުދަކަށް އަންގަމުންދާނަމަ، އެކަށީގެންވާ ސިފައިގައި އަދި އިތުރު ކުރިމަތިލާ މަޢުލޫމާތު ބެލުން ނުވަތަ ދިފާޢުކުރުން އެ ފަރުދަށް އެ ބޭނުގެ ނުވަތަ އެ ކާރިސާގެ ކުރިމަތިލައިގެން ހުއްޓުވާ އެ މުވައްޒަފަކާ ދެކޮ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައި ވަނަމަކަން ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.[4] މިގޮތުން އެ ފަރުދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަމުން ނުވަތަ އުސޫލުފެށޭ ތަޙުޤީޤު ފުރުޞަތުގެ އަދަށް ބޭނުން ނުވަތަ ކުއްލި ނިންމައިލުމަށް، އެ ނިންމުމުގައި ނިންމުން ބަލާކުރި ސަބަބުތައް ޚިޔާލުފުޅު ގާނޫނުގެ ބަޔާންކުރައްވާފައި ކަމަކާއި އެ ނިންމުން ޖެހިލުމެން އެ ފަރުދަކަން ރައްދުކުރަންވާނެ ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ނިންމުން ހަވާލުކުރަން ބަޔާންކުރެ އެ މިހެން ވިޔަސް ބޭނުން ނުވަތަ އެ

---

[2]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/44 ގަޟިއްޔާ
[3]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ގަޟިއްޔާ
[4]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ގަޟިއްޔާ (އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު) ގެ 28 ވަނަ ނަންބަރު.

ލިޔުމާ ހަވާލުވާން އިޢުތިރާޟުކުރާނަމަ އެހެނަކު އުޅޭ އެތެރެސްކަމަށް އެންމެ ފަހުން ޕްރީޓްރަޔަލް ހިޔަރިންގ ސަރވިސް އަށް ދީފައިވާ އެދެބަސްވަނީ ޕްރޮސީޖަރ އާ ޚިލާފު ގޮތުގައި ބައްލަވައިލުމަށް.[5]

އިޤްރާރު ހަދުދުފުރިކަމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް ތަޠްބީޤުކުރުން

14. މި މައްސަލައަށް މި އުސޫލުތައް ތަޠްބީޤުކުރުމަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހުކުމުގައި އިޤްރާރުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ތަރުތީބު ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ފުރިހަމަކޮށްފައިވިނަމަވެސް، އިޤްރާރު ހަދުދުފުރިކަން ޘާބިތުވެފައިނުވާކަމަށް. އެކަކައިން ކަނޑައަޅާފައިވަނީ މައިގަނޑު 2 ސަބަބަކާހުރެއެވެ. އެއީ މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒްގެ ފަރާތުން މުބައްލިޣު އިޤްރާރާއިން 20 ފެބްރުއަރީ 2018 ތާރީޚުގައި ލިޔުނު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާތީއެވެ، މުބައްލިޣު އިޤްރާރުވި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން ނިންމުން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސްގެ ފަރާތުން އެންޑޯސްކޮށްފައިވަނީ 21 ފެބްރުއަރީ 2018 ގައި ކަން އެނގެން އޮތުމާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ލިޔުން ހަވާލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމެވެ.

15. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ "ޑިސިޕްލިނަރީ އަދި އިދާރީ ކޮންޓްރޯލް، އަދި ކުރިމަތިލާ ޝަކުވާ ބެލުމުގެ ގަވާއިދު"[6] ގައި ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީގެ ނިންމުމުގައި މުވައްޒަފާ ދޭތެރޭ ކަނޑައަޅާ އަދަބު ތަންފީޒުކުރުމަށް އޮތް މުއްދަތު އަކީ ނިންމުމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް ހިންގުން ހުރި އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ ސްޓޭންޑަރޑްކުރަން މިނިސްޓަރަށް ހުށަހަޅައިގެން ކަން އެ ގަވާއިދުގެ[7] 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ. އަދި ބެލުމުން ޑިސިޕްލިން ކަނޑައެޅި އަދަބު ތަންފީޒުކުރުމުގެ ކުރިން ގަވާއިދުގައިވާ އިޤްރާރުތަކަށް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާތީ ބަލަންވާނެކަން އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންވެގެންވެއެވެ. އެގޮތުންވެސް މޯލްޑިވްސް

---

5. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (އުޠަރިސް ޓެންޑަރވޯކްގެ އޮޑިޓް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު)ގެ 28 ވަނަ ނަންބަރު.

6. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2017/R-12

7. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2017/R-12

ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޑިސިޕްލިނަރީ ބޯޑުން އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާ ހިސާބުން މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ކަމާއި އެ މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިވާނީ އެ ގަވާއިދުގައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް މިނިސްޓަރު އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމުމުންކަން އެނގެއެވެ. މިކަމާގުޅޭ ތަރުޖަމާގެ އިސްނާދެއް ނެތެވެ. ނަމަވެސް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް، ކޮމިޓީގެ ނިންމުމުގައި ސޮއިކުރި ޝާރީޢާއި މިނިސްޓަރު، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމި ޤަރާރު އިސްލާހުކޮށްފައިވަނީ ފިޔަވަޅުގެ ދަރަޖައިން ކަމަށާއި ނަމަވެސް އެކަން ހިނގައި ގޮސްފައިވަނީ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ކޮމިޝަނަރު އެ ނިންމުމުގައި ސޮއިކުރުމަށްފަހު މިނިސްޓަރަށް ފޮނުވައިގެން ކަމަށެވެ.

16. ސިވިލް ކޯޓުން އިދާރީ ހަދުރުގައިވަނިކޮށް ފާއިތުވެފައިވާކަމަށް ކަންއެކަށީ ދުވަސް ސަބަބުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން އަންގާ ލިޔުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމާ ހަވާލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމެވެ. ދައުލަތުން މިކަމުގައިވެސް އިންކާރުކޮށްފައިނުވެއެވެ. ނަމަވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ޑިސިޕްލިނަރީ ކޮމިޓީގެ ނިންމުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމާ ހަވާލުކޮށްފައިވާތީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނުކަން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް އެނގޭނެކަމަށެވެ. އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ލިޔުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމާ ހަވާލުކުރުމަށް ފުލުހުންގެ އޮފިސަރުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމަށް ގުޅުއްވައި ފޯނުން ނުލިބުނީ އެ ދުވަހު ނިންމުން ހަވާލުކުރިފައި ނުވާކަމަށެވެ. އަދި އެފަދައިން އެ އުސޫލު ގޮތުން ދޯކު ކުރިފައި ނުވާތީ އެ އުސޫލު ހައްޤެއްގެ ދަމުގައި ބަސްވިދާޅުވުމަށް ސިވިލް ކޯޓުގައި އެދުން ކަމަށާއި ނަމަވެސް ސަބަބު ބަޔާންކުރުމާ ނުލައި ހިފި ބަސްވިދާޅުވުމުގެ ފުރުސަތު ދީފައި ނުވާކަމަށެވެ.

17. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ފުލުހަކު ވަޒީފާއިން ވަކިވާނީ ގަވާއިދުގައިވާގޮތުގެ މަތިން މިނިސްޓަރު އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުންކަން ސާފެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އެ ލިޔުން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަމާއި އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް އެންގިފައިވާކަމުގެ ހެއްކެއް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ހިފި ސިވިލް ކޯޓަށް

ބާޠިލުކޮށް ހިޔަބަސް ނުވިނަމަވެސް މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް އަސަރުކުރާނެ ތަފާސް އެއް ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ. އަދި އެހެނަސް ފުރުޞަތުދީފައިވާ ނަމަވެސް އެ ލިޔުން މުރައްތަބު އިބްތިދާއީ އަށް ބަލައިދުރުކުރާ ގޮތުގެމަތީން ގޮތެއް ސާބިތުވާ ހިނދު މަސައްކަތުގެ ކޮންޓްރެކްޓާ މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާ ނުކުތާ ސާބިތެވެ. އެހެންކަމުން ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ކޯޓުން ބަޔާންކޮށް އޮތް ބައްލަވާލިބޭ ސައިކަލް ޖަމާވާ އަދި މުއްދަތުގައި އިބްތިދާއީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމުމުގެ ތެރޭގައި ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގެ އިޖުރާއީ ކަންތައް ބަލަނީ ޓްރައިބިއުނަލް ގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭ މައްސަލައިގައި ގުޅޭ އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާނޫނީ ހަމަތައް ފުރިހަމަކޮށްފައިނުވާކަމެވެ. އެހެންކަމުން ޢަދުލުވެރިކަން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށްދޭންވާކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޙަރަކާތް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

<u>މަސްއޫލު ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށްދީފައިވާކަމަށް، އިޖުރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ދިނުމަށްފަހު ވަކިކުރުމަށްވާނަމަ، ނަގައިދިނުމަށް ބަދަލާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ހަމަތައް</u>

18. މި މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ވަނީ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާ ޖުމްލަ، 126,934.08ރ. (އެއްލައްކަ ސައްބީސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރު ރުފިޔާ އަށްލާރި) ނަގައިދިނުމަށް ޙުކުމް ކޮށްފައެވެ. މިއީ އިންސާފުވެރި ބަދަލެއް ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަން ނަގައިދިނުމާގުޅޭ ޤާނޫނީ ހަމަތަކަށް ބަލާފައެވެ.

19. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ[8] 29 ވަނަ މާއްދާ އަދި އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުން މުވައްޒަފަކަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުމާ ބައްލަވާ ބަދަލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ގޮތުގައެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގައި (ހ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގައި އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަލަންޖެހޭނީ ވަކިވެ ބަދަލުދިނުމަށް އަމުރުކުރުން ހިމެނޭނެއެވެ.

8. ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އޮތީ ބަދަލުދޭންޖެހޭ މިންވަރު ކަނޑައަޅާނީ އެކަށީގެންވާކަމަށް އަދި އަދުލުވެރިކަމަށް ޓްރައިބިއުނަލަން ފެންނަ އަދަދަކަށް ކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން ބަދަލުގެ މިންވަރު ޤާނޫނުން މަހުދޫދުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

20. ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކޮށްދިނުމަކީވެސް، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކޮށްދެވިފައިވާކަން ސާބިތުވާހިނދު، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުވައްޒަފަށް ނަގައިދެވޭ ބަދަލާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ހަމަތަކަށް މިހިސާބުން ބަޔާންކުރެއެވެ. އެގޮތުން **އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު** މައްސަލައިގައި[9] ފަނޑިޔާރު ޙުސްނުއް ސުޢޫދުގެ އިޖްތިހާދު ރައުޔުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވަނީ މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްވެފައި އޮވެމެ، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ފުރިހަމަވެފައިނުވާނަމަ ބަދަލު ނަގައިދޭންވާނީ މައްސަލައިގެ ބާވަތަށްބަލައި، އެ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްވެފައި އޮތް މިންވަރެއްގެ މައްޗަށް އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކުރުމަށް ފަރާތަށް ކަމަށް ބޭނުވާ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވޭ ނަގައިދޭ އަދުލުވެރި ބަދަލެއް ކަމަށެވެ.[10] އަދި މިފަދަ ބާވަތުގައި ނަގައިދޭ ބަދަލު މައުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން ގާއިމުވެފައިނުވާ ބާވަތުގައި ނަގައިދޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ އަދަދަށްވުރެ ކުޑަވާންޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[11] މީގެ އިތުރުން ވަޒީފާ ފަރާތުން ފުރިހަމަކުރަން ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރާ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކޮށްފައިވިނަމަ އެ ޒާތުގެމަތިން ބަދަލު ނަގައިދިނުން ލާޒިމުވާ ވަޒީފާ ދޭފަރާތުގެ މައްސަލަ ޤާނޫނީގޮތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ އިޖުރާއީ އިންސާފު ގާއިމްކުރުމުގައި އަދަބުގެ ސިފައިގައި ނަގައިދޭ ބަދަލެއް ކަމުގައި

9. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (**އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު**)
10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (**އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު**) ގެ 31 ވަނަ ނުކުތާ
11. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (**އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝާދު**) ގެ 32 ވަނަ ނުކުތާ

ބަދަލެއް ކަމަށް ބަލާނުލަންވާނެކަމަށެވެ. މިކަންކަން މިޤަރާރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިސްމާޢީލް މަސްޢޫދު ވ. ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފައިނޭންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް**[12] މައްސަލައިގައިވެސް ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއް ސުޢޫދުގެ އިއްތިފާޤު ރައުޔުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.[13] މި ޤަޟިއްޔާތަކުގައިވެސް މިޔާރުތަކުގައި ނަގައިދޭން ބަދަލުގެ މިންވަރު ވަކި އަދަދަކަށް މަހުދޫދުކޮށްފައިނުވެއެވެ.

21. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު <u>އުޖަރީ ޕޯޓްރެކްޓްގެ އޮޕީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝީދު</u> މައްސަލައިގައި[14] މަޢުނަވީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުންކުރެވިފައި ވާތީ، ހިޔާލީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުންކުރެވިފައިވާތީ ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައެޅި ބަދަލަކީ 2 <u>މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާ އެއްވަރުގެ އަދަދެކެވެ.</u> އަދި ހިޔާލީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުންކުރެވިފައިވާކަމަށް ކަނޑައެޅި ސަބަބަކީ ޖިސްމާނީގޮތުން ދ ފުށައަޅުއް ބޭނުން ހުސްވިފައިވާ ދިޔުމުގައި ވީހާވެސް ހުކުމަށް ދިޔައިރު ނަތީޖާއެވެ.[15]

22. މަޢުނަވީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުންކުރެވިފައި އޮތުމަށް، ހިޔާލީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުންކުރެވިފައިވާ ޙާލަތުގައި ނަގައިދިނުމަށް ބަދަލު މަޢުނަވީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުވުނުކަމާ ޙާލަތުގައި ނަގައިދޭނީ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ އަދަދަށްވުރެ ކުޑަވާންޖެހޭނެކަމަށް އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ނުވާކަމާއި، މަޢުނަވީ އަދުރުވެރިކަމާއި ހިޔާލީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުމާ ޙާލަތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބެއްލެވުމަށް މައްސަލަތަކުގައި ނަގައިދިނުމަށް ބަދަލުގެ މިންވަރަށް ބަލާފައިނުވެއެވެ.

23. އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. އަސްލަމް ވަޙީދު**[16] މައްސަލައިގައި މަޢުނަވީ އަދުރުވެރިކަމާއި ހިޔާލީ އަދުރުވެރިކަން ގެއްލުމާއި ގުޅިގެން

---

12. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާ

13. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާގެ 45 ވަނަ ނުކުތާ

14. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (<u>އުޖަރީ ޕޯޓްރެކްޓްގެ އޮޕީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝީދު</u>)

15. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (<u>އުޖަރީ ޕޯޓްރެކްޓްގެ އޮޕީސް ވ. އަޙްމަދު ރަޝީދު</u>) ގެ 30 ވަނަ ނުކުތާ

16. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/36 ޤަޟިއްޔާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އަދުލުވެރި ބަދަލެއްގެ ގޮތުން ނަގައިދީފައިވަނީ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިސްތިޙްޤާޤެވެ. އެހެން މައްސަލައަކަށް ބަލާއިރު، **މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ**[17] މައްސަލައިގައި، މަޢުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގެއްލުވައިލާފައިވާތީ ބަދަލެއްގެ ގޮތުން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރަ ނަގައިދީފައިވެއެވެ. އަދި **މޯލްޑިވްސް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޢާއިޝަތު އަބްދުއްރަޙްމާން**[18] މައްސަލައިގައި، މަޢުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގެއްލުވައިލާފައިވާކަން ކަނޑައަޅައި، އަދުލުވެރި ބަދަލެއްގެ ގޮތުން 5 (ފަހެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިސްތިޙްޤާޤް ނަގާދީފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ނަގައިދޭނެ ބަދަލު މި މައްސަލަތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަދަލުގެ މިންވަރަށްބަލާ އުސޫލުގެ ގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ބަދަލުނަގައިދިނުމާ ގުޅޭ ހަމަތައް މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރުން

24. މި މައްސަލައިގައި އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގެއްލުވައިލެވުނުކަމަށް ކަނޑައެޅި ސަބަބަކީ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްއަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށުގެ ތަފުސީލު އަންގާފައިނުވުމެވެ. އަދި ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށާއި ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންދީފައި ނުވުމެވެ. ނަމަވެސް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލަ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ތަޙްޤީޤުކުރެވި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އެއީ މި އިސްތިއުނާފާ މުޢާމަލާތުގައި ބަޙުސްކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވޭ އެއް އިޖްރާއީ އުނިކަމަކީ ތުހުމަތުކުރެވުނު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްއަށް އެންގުމެވެ.

25. އިޖްރާއީ އަދުލުވެރިކަން ގެއްލުވައިލުމަކީ ހާލަތުގައި ބަދަލު ނަގައިދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި އިސްލާ ބައްލަވާލުމުން ފާހަގަވާ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ސިފައިން ފަށުން ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައެޅި 06

[17]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/67 ޤަޟިއްޔާ

[18]. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާ

(ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާ ޖުމްލަ، 126,934.08ރ. (އެއްލައްކަ ސައުވީސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ތިރީސް ހަތަރު ރުފިޔާ އަށެއް ލާރި) ނަގައިދިނުމަކީ ކަނޑައެޅި އެންމެ ރަނގަޅަށް ޤާނޫނީ ހަމަތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހުގައި ކަމަށް އަހުރެންނަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

26. މި މައްސަލައިގައި މަޢުލޫމު އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކުރެވިފައިވީނަމަވެސް، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކޮށްދިނުމާއި، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް (ދިވެހި ދައުލަތް) ގެ ކިބައިން މި މައްސަލައިގައި ނަގައިދޭން ޖެހޭނީ ބަދަލުގެ މިންވަރަކީ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނުއިރު ލިބެމުންދިޔަ މުސާރައިގެ ނިސްބަތުން 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާ އެއްވަރުގެ އަދަދެކެވެ. މި އަދަދު ކަނޑައެޅީ ސަބަބަކީ މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްކޮށްދިނުމަކީ ބަދަލު ނަގައިދިނުން ލާޒިމުކުރާކަމެއް،[19] މި މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމުން މައްސަލައިގައި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތުދީފައިވާކަމާއި ޝަކުވާގެ ނިންމުން ބަލާފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމަކީ މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމަކޮށް އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމްނުކުރެވުނުކަން އެނގޭ ކަމަކަށްވާތީ އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ވަކިކުރުމަށް ގޮތްތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ފުރިހަމަކަމެއް ނުވާތީ ކަމަށް ގަބޫލުކުރާތީ މިކަމުގެ ބަދަލުގެ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށްދީފައި ނެތުމަކީ ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލަކާ އިންސާފު ފުރިހަމަކޮށް ޤާއިމްކުރާ ނޫނީ ހަމައެކަނި އަދަބުގެ ސިފައިގައި ބަދަލު ނަގައިދިނުމަކީ ބަދަލުދޭ ކަމަށް މި ޝަރީޢަތުގައި ނަގައިދޭ ބަދަލު ވާނީއެވެ.[20]

19. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާ

20. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/38 ޤަޟިއްޔާ (އުޝާރީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙުމަދު ރަޝާދު) ގެ 32 ވަނަ ނުކުތާ

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

27. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުކުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައިވާ ބަދަލުގެ ބައި ބާޠިލްކޮށް، އަދުލުވެރި ބަދަލެއްގެ ގޮތުން މުރާޖަޢާކުރި އިބްރާހީމް ވަޙީދާއިން ވަކިކުރެވުނުއިރު ލިބެމުންދިޔަ މުސާރައިގެ ނިސްބަތުން 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާ އެއްވަރުގެ އަދަދެއް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތް (ދިވެހި ދައުލަތް) ގެ ޒިންމާއިން މުރާޖަޢާކުރި އިބްރާހީމްއަށް ނަގައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅައި، މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު؛

28. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު؛

29. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދުގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބާކީކޮށްދިނުން

30. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ޚަސްމުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން

ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[21] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތްނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހުށަހަޅަން ހަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ތާރީޚަކީ ޝަރީޢަތްނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމާ ހަވާލުކުރާ ތާރީޚެވެ.[22] އެހެންނަމަވެސް ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ކޮޕީއާ އެކު ބިނާކޮށްގެންވެސް އިސްތިއުނާފެއް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[23]

- <u>ޙުކުމް:</u>

ދެންފަހެ، އިސްލާމް ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް މިހުކުމް ކުރަމެވެ:

(1) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 48/Cv-C/2020 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައިވާ ބަދަލުގެ ބައި މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލްކުރީމެވެ.

(2) މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖްރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ފުރިހަމަކަމާއެކު ޤާއިމުކޮށްފައިނުވާކަމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައިފީމެވެ.

(3) މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މަސައްކަތު ޢަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރިނަމަވެސް އިޖްރާއީ ޢަދުލުވެރިކަން ފުރިހަމަކަމާއެކު ޤާއިމުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި، މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވަޒީފާއިން ސަރވިސްގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު ލިބެމުންދިޔަ މުސާރައާއި ނިސްބަތުން 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާ އެއްވަރުގެ އަދަދެއް، މިއަދުން (8 ޖޫން 2023) ފެށިގެން 15

[21]. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
[22]. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)
[23]. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

(ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް އަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް (ދިވެހި ދައުލަތް) ގެ ފަރާތުން ދިނުމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު